

πουργούς και ήλιθιους δασκάλους. Οι δυο λαοί αυτοί είναι προορισμένοι από «την θείαν πρόνοια» να σκυλοβρῆζονται και να σκοτώνονται άναμεταξύ τους.

Ἀπόδειξη ὁ Βουλγαροχτόνος! Μὰ δὲ βρέθηκε ποτὲ κανένας Βυζαντινὸς νὰ συνθηκολογήσει μαζύ τους, νὰ συμμαχήσει; Μπᾶ, ποτέ! Δὲν ἄφησε ποτὲ ἢ «θεία πρόνοια.»

Ὅστε ἄς προχωρέσουμε. Πέρασαν ἀπὸ τὸ Βουλγαροχτόνο οἱ στιγμὲς, οἱ ὥρες, οἱ μέρες, οἱ βδομάδες, οἱ μῆνες, τὰ χρόνια καὶ οἱ αἰῶνες καὶ δταν ἔξαφνα ξαναξύπνησε ὁ βάρβαρος αὐτὸς λαὸς πιάστηκε στὰ χέρια μὲ τὸν πολιτισμένο λαὸ καὶ φαγώθηκαν μεταξύ τους. Τὸ ἀποτέλεσμα ποῖό; Ὁ σκοπὸς ποῖός; Ἀντὶς ἀπὸ τὴ θεία πρόνοια, δὲ βάζουμε κριτὴ τὴν πρόνοια τὴν πολιτικὴ;

Ὡ ἀοριστολογίες καὶ μεγαλορρημοσύνες, μὰ τὴν ἀλήθεια, θὰ πῶ σήμερα, σὰν πάντα, λόγια μετρημένα, πράγματα ὀλότελα καθαρὰ καὶ ξάστερα.

Ὅταν ἀκοῦμε καὶ λένε «Ἑλληνοβουλγαρικὴ συνεννόηση, σύμπραξη, συμμαχία,» φανταζόμαστε ἀμέσως κάτι πολὺ μεγάλο, ἢ φαντασία μας παίρνοντας ἀέρα ἀπὸ τὴν ἄγνοια καὶ τὴν ἀφιλοπεριέργεια ποὺ μᾶς δέρνει, κάνει φτερά καὶ βλέπει τὰ πράγματα ἀλλόκοτα, συνολικὰ καὶ παιδικαίσιμα. Καὶ οὔτε μᾶς ἀφήνει κὰν νὰ τὰ ἀναλύσουμε ἄς εἶναι καὶ λιγάκι. Γιὰ νὰ τὰ καλοξετάσουμε οὔτε λογος. Βασισμένοι λοιπὸν στὴ φαντασία μας βγάζουμε συμπεράσματα, κρίσεις, φετφάδες, λόγια, ἄρθρα, βρισιές, δημηγορίες, θυμούς, ἀφροὺς καὶ τὰ λοιπὰ ἐκκρίματα τοῦ τωρινοῦ Ρωμιοῦ.

Ἑλληνοβουλγαρικὴ συνεννόηση! Γιατί; Τί θὰ πεῖ; τί ἔννοια ἔχει; Τί πλάτος; Τί βάθος; Τί περιφέρειαι; Τί ιδιότητες; Ποιοὶ Ἑλληνες καὶ ποιοὶ Βούλγαροι; Τίποτε ἀπ' αὐτὰ δὲν ἐξετάζουμε οὔτε κὰν ρωτοῦμε γιὰ νὰ μάθουμε. Τί μᾶς μέλει; Καὶ δταν τύχει μάλιστα νὰ τὰ ξέρει κανεὶς αὐτὰ καὶ νὰ μᾶς τὰ πεῖ, ἐμεῖς δὲν τὰ προσέχουμε, τὰ περιφρονοῦμε τὰ θετικὰ πράγματα, ἐμεῖς ἔχουμε τὴ φαντασία μᾶς μιὰ φορά, τί ἄλλο θέλουμε; Ἐχουμε καὶ τὸ πάθος μας γιὰ τὸ Βενιζέλο. Καὶ τὸ δείχνουμε, ἀμτι παίζουμε; Γιατί νὰ τὸ κρύψουμε; Καὶ πῶς νὰ τὸ δικαιολογήσουμε τὸ πάθος μας ἀλλοιῶς παρὰ μὲ τὸ ὅτι εἶναι «προδότης». Ὅταν δὲν εἶναι προδότης κανένας τὸν κάνουμε καὶ γίνεται. Τί μᾶς κοστίζει; ἀφοῦ εἶναι ἀνάγκη κάπως νὰ δικαιολογήσουμε τὴν ἄγρια καταφορά μας;

Πᾶνε τριάμισυ χρόνια τώρα, συνέδθηκε στὴν

Τουρκιὰ κάτι ἀρκετὰ σπουδαῖο, — μιὰ ἐπανάσταση. Ὁ σηκωμὸς αὐτὸς ἐγίνε ἀπὸ μιὰ τάξη, Τούρκους, μορφωμένους ὅπως καὶ νᾶναι, καὶ προσάντων στρατιωτικῶς, καὶ σκοπὸς κύριος εἶχε νὰ χτυπήσει καὶ νὰ σταματήσει τὸ μέγλωμα τῶν ἄλλων ἔθνῶν καὶ νὰ δώσει στὸ τούρκικο ἔθνος συνείδηση ἐθνικὴ. Γελάστηκαν ὅμως οἱ κακόμοιροι οἱ Τούρκοι. Ἀντὶς νὰ σταματήσει τὸ μέγλωμα τῶν ἄλλων ἔθνῶν, τοὺς κεντήθηκε ἀμέσως ἢ ὄρεξη νὰ δυναμώσουν ἀκόμα περισσότερο καὶ νὰ πάρουν, σὰν ἔθνη, καὶ ἄλλα δικαιώματα ποὺ πρὶν ἀπὸ τὸ σηκωμὸ τῶν Τούρκων δὲν τὰ εἶχαν. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ κατάλαβαν αὐτὸ οἱ Τούρκοι, ἂν καὶ ἀργὰ κομμάτι, βάλθηκαν καὶ τοὺς κατάρρεξαν ἔλους τοὺς χριστιανούς, μὲ κάθε τρόπο νόμιμο καὶ ἄνομο, καὶ πῆγαν νὰ τοὺς πνίξουν. Καὶ τότε πρωτοστάτησαν οἱ Ἑλληνες τῆς Τουρκίας, καὶ οἱ χριστιανοὶ ξεχνώντας προσώρας τοὺς ἄγριους ἐθνικὸς ἀνταγωνισμοὺς ὑποσχέθηκαν νὰ βοηθήσει τὸ ἓνα τὸ ἄλλο ἔθνος γιὰ νὰ μὴν τοὺς πάρουν ὅλους σῶάρα οἱ Τουρκαλάδες. Καὶ ἔτσι ἐγίνε. Αὐτὴ εἶναι ἢ Ἑλληνο-Ἀρμενο-Βουλγαρο-Σερβικὴ συνεννόηση ποὺ τὴν ἔκαμαν καμὶά τριανταριά, ἔλοι ἔλοι, Ἑλληνες, Ἀρμένηδες, Βούλγαροι καὶ Σέρβοι βουλευτὲς στὴν Ὀθωμανικὴ βουλῆ, καὶ ἓνας-δυὸ-τρεις σύμβουλοι τῶν Πατριαρχείων. Καὶ τὴν παραδέχτηκαν τὴ συνεννόηση αὐτὴ καὶ τὰ θρησκευτικοπολιτικὰ κέντρα, δηλαδὴ τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ ὁ λαὸς στίς ἐπαρχίες γιὰτὶ τοὺς ἐσύμφερνε. Κάποιος βέβαια πρέπει νὰ παίρνει πρωτοβουλία καὶ οἱ ἄλλοι σὰν κοπάδι ἀρνιὰ ν' ἀκολουθοῦν. Ἡ οὐσία ἀπὸ τὴ συνεννόηση τούτη εἶναι πῶς σ' ἓνα πολιτικὸ πρόγραμμα ἐπάνω (1) καλοκαθισμένοι οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ συνεργάζονται στὴν Ὀθωμανικὴ Βουλῆ καὶ ἔξω (στὸν τύπο, στὰ καφενεῖα, στοὺς δρόμους, στίς πολιτικὲς λέσχες ποὺ ἴδρυσαν καὶ στὴ δέιθνη πολιτικὴ λέσχη ὅπου τώρα τώρα καὶ οἱ Ἀρβανίτες καὶ οἱ Ἀραβες ἄρχισαν νὰ συχνάζουν καὶ νὰ βοηθοῦν).

Ποὺ εἶναι ὅμως ἢ Ἑλληνοβουλγαρικὴ συνεννόηση μέσα σ' αὐτὰ;

Πρὶν ἀπὸ τὸ σύνταγμα στὴν Τουρκιὰ ἐπρωγόμαστε σὰν τὰ σκυλιὰ προσάντων μὲ τοὺς Βουλγάρους, καὶ στὴ Μακεδονία καὶ στὴ Βουλγαρία. Ὑστερα ἀπὸ τὸ σύνταγμα, ἐπειδὴ οἱ Βούλγαροι ἦταν

(1) Ὅποιος θέλει μπορεῖ νὰ μελετήσει τὸ ὑπόμνημα ποὺ στὰ 1910 οἱ Ἑλληνες βουλευτὲς ἔδωσαν στὴν Πόλη καὶ στὴν Ὀθωμανικὴ Βουλῆ καὶ ποὺ δείχνει τὸ πρόγραμμά τους ποὺ εἶναι καὶ πρόγραμμα τῶν ἔθνῶν.

οί πιδ άγριοι, οί πιδ όρμητικοί, οί πιδ άξιοι έχθροί μας, γιά τούτο ίσια ίσια αύτούς διαλέξαμε γιά νά τούς προτεινουμε συνεννόηση, συμφωνία και συνεργασία. Ξέραμε πώς άν μάς έβλεπαν ένωμένους κι άποφασιστικούς οί άλλοι χριστιανοί τής Τουρκιάς, θά μάς άκολουθοΰσαν χωρίς άντιλογία, σαν τó κοπάδι τά άρνιά. Και έτσι, εκεί πού πριν από τó σύνταγμα στην Τουρκία είχαμε, οί Έλληνες, πρόγραμμα άποκλειστικό, στενό, στρυφνό, άρνητικό μπορεί νά πει κανείς, γιαιτί δέν έκάναμε άλλο παρά νά λέμε άδιάκοπα «Όχι» εκεί πού οί Βούλγαροι έλεγαν δλοένα «Ναι», — μόλις άλλαξε τó πολίτευμα και νοιώσαμε και μεις με τούς άλλους τί μπορούσαμε με τή νέα κατάσταση νά κερδίσουμε, αλλάξαμε τó φύλλο και γινήκαμε φιλελεύτεροι, με τó άξημίωτό μας, νά λέγεται. Ένας άέρας άλλουώτικος έφύσηξε άμέσως σ' όλο τó Ρωμέτικο, και έπειδή είναι έξυπνο τó κακόμοιρο τó Ρωμέτικο πήρε, κοντά στην πρωτοβουλία, φυσικά και τήν πρωτοστασία στην έφαρμογή του φιλελεύτερου προγράμματός του. Και τώρα έχει πάρε άπάνω του, έχει γίνει άγνωρίστο, προπάντων στην Πόλη. Όχι πώς δέν τó κατατρέχουν οί Τουρκοί έπειδή ίσια ίσια σέβονται τή δύναμή του, όχι πώς δέν παθαίνουν χιλια βάσανα και τυραννίσματα τά άτομα, μα αυτά είναι από αιώνες γνώριμα στους Ρωμιούς και σ' όλους στην Τουρκία τούς χριστιανούς και δέν κάνουν πιά τόση αίσθηση. Και μέσα στις στενοχώριες αυτές τίς μικρές, τίς μζερες, τίς καθημερινές, τίς άσκημες, γιαιτί είναι σά σαράκι πού σέ τρώει, έχουν γιά παρηγοριά και γιά καμάρι έξαφνα έναν Μπούσιο πού ξεπετιέται στα ύψη του χαράχτηρα και τής πολιτικής όρθοφροσύνης και με δύναμη άπάνταστη τονίζει «Έδώ είμαι, Ρωμιόι, και πάριτε άπάνω σας, γιαιτί είσαστε κάτι, σάς τó λέω έγώ, μοιιάζτε με», και γίνεται παράδειγμα έτσι, και γίνεται είδωλο, και γίνεται άρχηγός.

Άπό τó σύνταγμα και δώθε πηγαίνουμε με τήν ιδέα πώς ένα έθνος πού έχει αξία και δύναμη δέν είναι νά χαθεί με τó νά όμολογήσει και άναγνωρίσει και των άλλων έθνών τά δικαιώματα. Με τó νά γενήκαμε φιλελεύτεροι δέν πάει νά πει πώς άρνηθήκαμε τόν έαυτό μας, τά δικαιώματα τά δικά μας, ούτε και τήν εργασία και τόν άγώνα γιά τή νίκη. Με τó νά ζητήσαμε και νά βρήκαμε συνεργασία και άλλων έθνών σέ όρισμένα σημεία, αυτό δέ μάς άδυνατίζει βέβαια, τó έναντιό μάς κάνει άνικητους. Και προπάντων γίνεται ωραιότερη ή Ρωμισούνη όταν λούζεται έρωτικά στα νερά τής Έλευτεριάς και χάνει τίς ρυτίδες του γεροντοκόριτσου πού τέτοιο τήν κατάντησαν οί άθλιοι οί δασκάλοι με τόν κλακισμό τους, και ή ραγιαδοσύνη ή τέ-

λεια των άρχηγών της, και ή τεμπελιά πού φέρνει τή μικροκατεργαριά τή ραδιουργία και τή μεγάλη γλώσσα.

(Έχει συνέχεια)

ΙΔΑΣ

Ο ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (*)

Γ.

ΕΞΟΔΑ (Συνέχεια)

Τό γενικό Κεφάλαιο των έξόδων του Υπουργείου των Έσωτερικών μάς δείχνει μικρή αύξηση από τó 1908 ως σήμερα: έτσι έχουμε

1912	1908
4.231 χιλ.	4.075 χιλ.

Άηλ. τó 1912 παρουσιάζει έξοδα πάρα πάνω από τó 1908 κατά 156 χιλ. δρχ. Άλλά ή πραγματική διαφορά είναι πολύ μεγαλύτερη στα έξοδα τής διοικήσεως. Άν δηλ. αφαιρέσουμε από τó 1908 δρχ. 220.000 πού είναι ή νομισματική διαφορά τότε μένουν μόνον 1908: 3.855 χιλ. Τότε έχουμε σήμερα αύξηση δαπανών τής διοικήσεως κατά 376 χιλ. Και αυτό όφειλεται στην αύξηση έξόδων τής κεντρικής (92 χιλ.) και τής προξενικής (141 χιλ.) διοικήσεως και αύξηση των άπροβλέπτων (100 χιλ.)

Τό Γενικό Κεφάλαιο των έξόδων του Υπουργείου τής Δικαιοσύνης μάς δείχνει

1912	1908
6.697 χιλ.	6.247 χιλ.

Μια μεγάλη σχετικώς διαφορά έδω μεταξύ του 1912 και του 1908. Η αύξηση προέρχεται από τήν έφαρμογή του νόμου γιά τούς μισθούς των δικαστών και τήν αύξηση των έξόδων τής κεντρικής ύπηρεσίας. Σκεπάζεται έν μέρος από τήν έλάττωση των έξόδων τής ποινικής δικαιοσύνης και κατάργηση των όδοιπορικών. Μένει όμως μια διαφορά από 450 χιλ.

Τό Γενικό Κεφάλαιο του Υπουργείου των Έσωτερικών δείχνει έξοδα:

1912	1911	1908
17.711 χιλ.	18.627 χιλ.	18.129 χιλ.

Τά κυριότερα κεντύλια έχουν ως έξης:

*) Κοίταξε άριθ. 462, και 463 του «Νουμά».

	1912	1911	1908
Διοίκ. νομῶν καὶ ἐπαρχ.	400 χ.	395 χ.	480 χ.
Δημόσια ἀσφάλεια	6.791 »	6.611 »	6.255 »
Δημόσια ὑγεία	620 »	647 »	304 »
Ταχυδρ. Τηλεγρ. Τηλεφ.	4.746 »	4.693 »	4.233 »
Δημόσια Ἔργα	528 »	517 »	650 »
Ὀδοποιία	1.150 »	1.970 »	3.560 »

Βλέπουμε λοιπὸν μιὰ μεγάλη αὐξησὴ ἐξόδων στὴ Δημόσια ἀσφάλεια, στὴ δημόσια ὑγεία.

Ἄλλη αὐξησὴ στὰ ταχυδρομικά, τηλεγραφικά καὶ τηλεφωνικά, μιὰ ἐλάττωσις ὅμως ἀπὸ 820 χιλ. στὴν ὁδοποιία μεταξὺ τοῦ 1912 καὶ τοῦ 1911 ποὺ ὀφείλεται στὴν ἐξόφλησις τῶν ἐργολαβιῶν συντηρήσεως ἐπαρχιακῶν καὶ δημοσίων δρόμων, ποὺ εἶχε συνάψει τὸ κράτος πρὸ τοῦ νόμου περὶ ὁδοποιίας. Ἀκόμα μεγαλύτερη βλέπουμε τὴ διαφορὰ μεταξὺ 1912 καὶ 1908, διαφορὰ ἀπὸ 2.410 χιλ. ἀλλ' αὐτὴ τὴν ἀπορία τὴ διαλύουμε ὅταν κοιτάξουμε στὰ ἐξοδα τοῦ εἰδικοῦ ταμείου ὁδοποιίας ποὺ εἶναι γραμμένα γιὰ συντήρησις δρόμων 2 ἑκατομ. γιὰ κατασκευὴ ὅμως νέων δρόμων πεντάρα! Θὰ ἠθέλαμε καὶ αὐτὰ τὰ 2 ἑκατ. νὰ τὰ προσθέσουμε ἐδῶ καὶ εἶται πρέπει νὰ γίνῃ, ἀλλὰ τότε θὰ ἔπρεπε νὰ βγάλουμε τὰ ἀντίστοιχα ἑκατομ. ποὺ εἶναι χρεωμένοι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Ἰπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν (Κεφαλ. Ἀποδόσεως ἐκ τῶν ἐσόδων). Ἀκόμα ἓνα παράδειγμα γιὰ τὴ σύγχυσις ποὺ φέρνουν τὰ εἰδικὰ ταμεία, ποὺ τὰ κάναμε 8 τὰ τελευταία χρόνια!

Ἄν τὰ προσθέσουμε γιὰ μιὰ στιγμὴ στὰ ἐξοδα τοῦ 1912 αὐτὰ τὰ δυὸ ἑκατομ. καὶ ἀκόμα 300 χιλ. γιὰ ἐξοδα Γεωργίας ποὺ πῆγε τώρα στὸ Ἰπουργεῖο Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (ἢ σωστότερο ἂν τις ἀφαιρέσουμε αὐτὲς τίς 300 χιλ. ἀπὸ τὸ 1908, ἂν καὶ λογιστικῶς εἶναι τὸ ἴδιο) τότε βλέπουμε ὅτι ἀληθινὰ τὰ ἐξοδα τῆς διοικήσεως τῶν Ἐσωτερικῶν τοῦ 1912 εἶναι παραπάνου ἀπὸ τοῦ 1908 κατὰ 1.882 χιλ. — Αὐτὸ τὸ κοντόλιο γιὰ βοήθειες καὶ συντρομέες ἀπὸ 529 χιλ. μποροῦσε νὰ λείπη νομίζουμε ἢ νὰ εἶναι καὶ λιγώτερα!

Στὸ Γενικὸ Κεφάλαιο τοῦ Ἰπουργείου τῆς Παιδείας ἔχουμε:

1912	1908
6.104 χιλ.	6.786 χιλ.

Ἄπὸ τὸ 1908 ὅμως πρέπει ν' ἀφαιρέσουμε τὰ ἐξοδα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας (251 χιλ.), ποὺ γιὰ τὸ 1912 βαρύνουν τὸ εἰδικὸ Ἐκκλησιαστικὸ τα-

μεῖο, ἐξοδα ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας (186 χιλ.) ποὺ βαρύνουν τώρα ἐπίσης τὸ Εἰδικὸ Ταμεῖο καὶ ποὺ ἐφθασαν τίς 352 χιλ., ἐπίσης νὰ ἀφαιρέσουμε γιὰ τίς Ἐμπορικῆς Σχολές (99 χιλ.) ποὺ τότε ἐβάρυναν τὸν Προϋπολογισμὸ τοῦ Ἰπουργείου τῆς Παιδείας, ἐνῶ τώρα πῆγαν στὸ Ἰπουργεῖο τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Ὅστερα ἀπὸ αὐτὲς τίς ἀφαιρέσεις μένουσιν

1912	1908
6.104 χιλ.	5.898 χιλ.

Δηλ. μιὰ διαφορὰ ἐξόδων διοικήσεως παραπάνου στὸ 1912 ἀπὸ 206 χιλ. Πραγματικὰ ὅμως ἡ αὐξησὴ εἶναι παραπολὺ μεγαλύτερη ἀλλὰ δὲ φαίνεται γιὰτὶ σκεπάζεται ἀπὸ τὴ διαγραφὴ τοῦ κονδυλίου ἐξόδων ἀπὸ προκαταβολῆς τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσης ποὺ λείπει ἐντελῶς στὸ 1912, ἐνῶ στὸ 1908 εἶταν καὶ παραπολὺ μεγάλο ποσό. Μερικὰ παραδείγματα γιὰ τὴν αὐξησὴ αὐτὴ:

	1912	1908
Κεντρικὴ διοίκησις	135 χιλ.	81 χιλ.
Ἄνωτέρα ἐκπαίδευσις	700 »	585 »
Μέση ἐκπαίδευσις	989 »	783 »
Ἑλληνικὰ σχολεῖα	2.526 »	2.160 »

Στὸ Γενικὸ Κεφάλαιο τῶν ἐξόδων τοῦ Ἰπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Ἐδῶ γιὰ τὸ 1908 πρέπει ν' ἀθροίσουμε τίς ἐξοδα εἶχαν τότε οἱ ὑπηρεσίαι ποὺ ἦσαν σκορπισμένες στὰ διάφορα Ἰπουργεῖα καὶ σήμερὰ ἀποτελέσαν τὸ νέο Ἰπουργεῖο. Ὅτσι βρίσκουμε:

1912	1908
3.734 χιλ.	2.333 χιλ.

Ὅστε τὸ 1912 παρουσιάζει ἐξοδα παραπάνου ἀπὸ τὸ 1908 κατὰ 1.401 χιλ. Αὐτὰ δίνει σήμερὰ τὸ Κράτος παραπάνου γιὰ τὴν ἐνίσχυσις τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου. Τὸ μικρότερο μέρος ὀφείλεται στὴν αὐξησὴ τῶν ἐξόδων γιὰ τὰ δάση, τίς ἐμπορικῆς σχολές, τὰ μεταλλεῖα καὶ τίς ἀλυκές. Ἐνα μεγάλο ὅμως μέρος ἀπὸ 684 χιλ. αὐξησὴ τὸ χρωστοῦμε στὴν προσπάθεια τῆς πολιτείας ὅστερα ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασις νὰ ἐνισχύσῃ μὲ κάθε μέσο τὴ γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν τοῦ τόπου μας (1908: 300 χιλ., 1912: 984 χιλ.). Καὶ ἐνῶ ὅλα τὰ ἐξοδα γιὰ τὴν γεωργίαν πρῶτα πῆγαιναν γιὰ πληρωμὴ μισθῶν, τώρα βλέπουμε στὸν προϋπολογισμὸ σεβαστὰ ποσὰ γιὰ προμήθεια γεωργικῶν εἰδῶν, λιπασμάτων, φαρμάκων, κτηνῶν, ἴδρυσις σταθμῶν ἐπιδητόρων, γιὰ στατιστικὰ δημοσιεύματα κτλ.